

Länsi-Suomen maakuntien liittojen yhteinen lausunto kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta

eli Valtioneuvoston selontekoon kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta. Valtioneuvosto on hyväksynyt strategian joulukuussa 2025 (VNS 8/2025 vp).

Kansallisella energia- ja ilmastostrategialla vauhditetaan puhdasta siirtymää, vähennetään kasvihuonekaasupäästöjä ja vahvistetaan hiilinieluja hallitusohjelman mukaisesti. Poliittikkatoimilla parannetaan edellytyksiä puhtaan siirtymän investoinneille, talouskasvulle ja työllisyydelle sekä vahvistetaan Suomen asemaa puhtaan energian edelläkävijänä Euroopassa. Energia- ja ilmastostrategian kanssa rinnakkain valmistellussa Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa (KAISU) esitetään taakanjakosektorille (mm. liikenne, työkoneet, rakennusten erillislämmitys) kohdistuvia poliittikkatoimia ja uusia toimenpiteitä.

Länsi-Suomen maakuntien liitot antavat tässä yhteydessä lausuntonsa pääosin niihin energia- ja ilmastostrategian sisältöihin, jotka liittyvät liikenteeseen.

Länsi-Suomen maakuntien liitot katsovat, että strategiassa esitetyt päästövähennysarviot ovat osin varsin optimistisia suhteessa toimenpiteiden vähäiseen konkretiaan. Esimerkiksi liikenteen päästöille esitetään merkittävää vähennystä, mutta epäselväksi jää, mihin arvio perustuu, koska myös keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman (KAISU) liikenteeseen kohdistuvat toimenpiteet ovat päästövähennyksiltään vähäisiä. Liitot korostavat, että useat poliittiset linjaukset on esitetty hyvin yleisellä tasolla, ja niiden käytännön toteutus, vastuutahot, aikataulut ja resursointi jäävät osin epäselviksi, mikä vaikeuttaa strategian vaikuttavuuden arvioimista.

Länsi-Suomen maakuntien liitot pitävät hyvänä meri- ja lentoliikenteen EU-päästövähennystoimien kiristymistä. Lentoliikenteen osalta liitot haluavat kuitenkin korostaa sen merkitystä alueiden kansainväliselle saavutettavuudelle. Tarpeen mukaan on kansallisesti arvioitava toimenpiteitä, joiden avulla huolehditaan alueiden kansainvälisestä kilpailukykyvystä myös kiristyvien päästövähennystavoitteiden aikana.

Länsi-Suomen maakuntien liitot haluavat nostaa esiin maakuntalentokenttien merkityksen erityisesti sähkölentämisen kehittämisessä. Sähköllä on mahdollisuuksia kehittyä erityisesti lyhyiden yhteysvälien pienillä koneilla tehtävien matkojen ratkaisuksi.

Vety ja mahdollisesti sen jatkojalosteet ovat tulevaisuuden polttoaineita lentoliikenteessä. Länsi-Suomen maakuntien liitot katsovat, että vaihtoehtoisten käyttövoimien osalta tarvitaan vielä paljon tutkimusta, innovointia ja pilotointeja. Suomalaisia korkeakouluja ja tutkimuslaitoksia tulee kannustaa jatkamaan kunnianhimoista tutkimusta omiin

vahvuusaloihinsa nojaten. Liitot pitävät tärkeänä, että suomalaisten toimijoiden tietoisuutta saatavilla olevista tutkimukseen liittyvistä EU:n rahoitusinstrumenteista vahvistetaan.

Energia- ja ilmastostrategiassa esitetään KAISU-suunnitelmaan perustuvia toimenpiteitä, joilla edistetään biokaasun jalostamista liikennekäyttöön ja kytkeytymistä paikalliseen kiertotalouteen. Lisätoimenpiteille ja kohdennetulle tuelle on kuitenkin tarvetta, jotta kotimaisen energian potentiaali saadaan hyödynnettyä taloudellisesti kannattavalla tavalla. Strategian mukaisesti merkittävimmät panostukset ollaan kohdistamassa suuriin demonstraatiohankkeisiin. Se rajaa pienempiä hankkeita ja yrityksiä pois tuen piiristä. On tarpeellista jatkaa maatilojen ja maaseutuyritysten investointitukien, ravinnekierto- ja raskaan liikenteen tankkausasemien tukemista. Länsi-Suomen liitot ehdottavat kansallisen biokaasustrategian laatimista ja riittävien resurssien varmistamista toimenpideohjelman toteuttamiseksi.

Vedyn osalta strategiassa esitetyt tavoitteet ovat Länsi-Suomen näkökulmasta oikean suuntaisia. Liitot korostavat tuotanto- ja kulutuspisteitä sekä alueellisia vetylaaksoja yhdistävien siirtoverkkojen kehittämisen merkitystä.

Länsi-Suomen liitot korostavat, että strategian keskeinen periaate tulee olla ilmasto- ja elinkeinopoliittisten tavoitteiden huolellinen yhteensovittaminen. Maankäyttösektorin, puhtaan siirtymän ja vetytalouden tavoitteet on sovittava yhteen, jotta vältetään ristiriitaiset tavoitteet. Puhdas siirtymä ja vetytalous edellyttävät usein uutta infrastruktuuria (voimajohdot, tiet) sekä päästötöntä sähköntuotantoa (aurinko- ja tuulivoima), jotka lisäävät maankäyttösektorin päästöjä, mutta vähentävät samanaikaisesti energiasektorin hiilidioksidipäästöjä ja ovat elinvoimaa tuovia investointeja.

Liikenteeseen liittyvien huomioiden lisäksi Länsi-Suomen maakuntien liitot haluavat lausunnossaan nostaa esiin ilmasto- ja energiastrategian toimenpiteet, joilla vahvistetaan Suomen investointiympäristön houkuttelevuutta ja lisään Suomeen suuntautuvia puhtaita investointeja. Länsi-Suomella on keskeinen rooli Suomen teollisuuden ja elinkeinoelämän uudistumisessa sekä kansainvälisen kilpailukyvyn vahvistamisessa. Länsi-Suomeen sijoittuu lähes puolet Suomen sähköntuotannosta ja yli kolmannes teollisuuden työllisistä. Länsi-Suomella on mahdollisuus edelleen lisätä uusiutuvaa sähköntuotantoaan merkittävästi sekä kyky vastaanottaa teollisia sähköintensiivisiä investointeja.

Tämän johdosta Länsi-Suomen maakunnat pitävät erityisen tärkeinä niitä strategian kirjauksia, jotka edistävät sähköntuotannon ja -kulutuksen sijoittumista lähelle toisiaan sekä vahvistavat sähkönsiirtoinfrastruktuuria.

Lausunto 24.2.2026

Toni K. Laine
Maakuntajohtaja
Hämeen liitto

Mats Brandt
Maakuntajohtaja
Pohjanmaan liitto

Heli Seppelvirta
Maakuntajohtaja
Etelä-Pohjanmaan liitto

Pekka Hokkanen
Maakuntajohtaja
Keski-Suomen liitto

Anna-Mari Ahonen
Maakuntajohtaja
Pirkanmaan liitto

Kristiina Salonen
Maakuntajohtaja
Satakuntaliitto